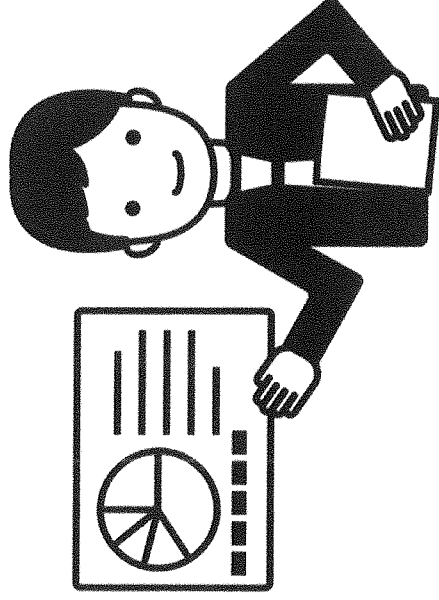

**ATTITÚD FORMÁLÁS, TOLERANCIA
ÉS BEFOGADÓ-KÉSZÉG AZ
ESÉLYEGYENLŐSÉG JEGYÉBEN
(30 ÓRA)**

**KÉSZÜLT AZ E-000073/2013/178
ENGEDÉLYSZÁMÚ KÉPZÉSHEZ**

A TANANYAG EGYSÉGEI

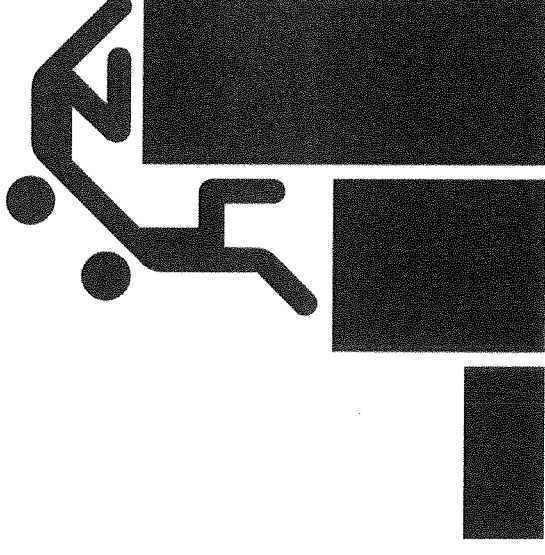

- I. Érzékenyítés
- II. Attitűd formálás- elfogadás, befogadás
- III. A hátrányos helyzetű csoportok hatékony kezelése

A tananyag kiegészíti a képzést, annak esszenciáját, legfontosabb fogalmait, bemutatott koncepcióit és ábráit tartalmazza. A képzéstől elválaszthatatlan. A felhasznált ikonok a szabad felhasználás szabályai szerint az alábbi oldalról származnak: thenounproject.com A tananyag egésze szerzői jogvédelem alatt áll, ám szabadon felhasználható a forrás megjelölésével.

I. ÉRZÉKENYÍTÉS

- I.1. Érzékenyítés fogalma, csoportjai, szinterei
- I.2. Érzékenyítés gyakorlatban
- I.3. Hátrányos helyzet megtapasztalása
esettanulmányokon keresztül

AZ ÉRZÉKENYÍTÉS FOGALMA

Az érzékenyítés egy – tudatos vagy spontán – *tevékenység, mely alapvetően az elfogadást, a normalitástól eltérő állapot vagy viselkedés megértését, átérését tűzi ki célul.* A normalitás egy pontosan nem meghatározható fogalom, szociokulturálisan meghatározott.

Jelen témánk szempontjából azoknak a normáknak, viselkedéseknek, fizikai és szellemi állapotoknak az összessége, melyekkel a célcsoport tagjai a hétköznapjaikban leggyakrabban találkozhatnak, és ezért ezeket, mint a normalitás részeit érzékelik. Mindent, ami ettől eltér abnormálisnak, deviánsnak, feltűnőnek érzékelhetnek, vagy legalábbis az ő sztenderdjeiktől eltérőnek.

Az érzékenyítésnek nem célja, hogy ezeket beemelje a normalitás fogalmába, nem megy szembe a hétköznapi tapasztalatokkal, hanem az emberekben lévő elfogadást szeretné növelni. Módszertanilag a cél az, hogy tudatosítsuk a mienktől eltérő viselkedést, és azt, hogy a más, alapvetően nem rossz, csak más. **Nem mossa el a különbségeket, de jelentőségüket csökkentheti, értékeit kiemelheti, hasznosságukat megtalálhatja.**

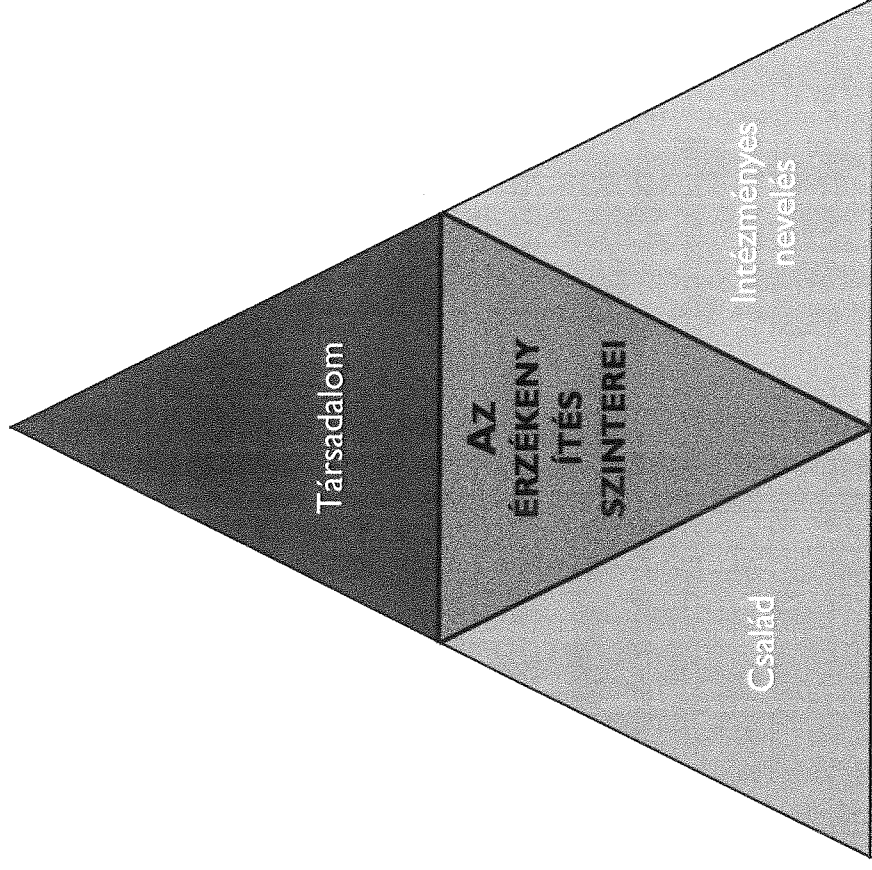
AZ ÉRZÉKENYÍTÉS CSOPORTJAI, SZÍNTEREI

A CÉLCSOPORT SZERINT AZ
ÉRZÉKENYÍTÉS CSOPORTJAI

Egyéni

Csoportos

Tömeges

HÁTRÁNYOS HELYZET

- 272/2014 (XI. 5.) Korm. rendelet 5. számú mellékletének 4.5.3 pontja, valamint a 651/2014/EU rendelet 2. cikk 4. pontja alapján az alábbi hátrányos helyzetű kategóriák határozhatóak meg:
- a foglalkoztatást megelőző 6 hónapban rendszeresen fizetett alkalmazásban nem álló személy
- alacsony iskolai végzettséggel rendelkező, aki nem szerzett középfokú végzettséget vagy szakképesítést (ISCED 3)
- nappali tagozatos tanulmányait legfeljebb két éve fejezte be, és még nem állt rendszeres, fizetett alkalmazásban
- 50 éven felüli életkorú személy
- megváltozott munkaképességű
- gyermekgondozást segítő ellátásról, a gyermekgondozási díjról, a gyermeknevelési támogatásról, ápolási díjról visszatérő
- a pályakezdő, vagy 25 év alatti (15 és 24 év közötti) életkorú fiatal
- az egy vagy több eltartottal egyedül élő felnőtt
- olyan ágazatban vagy szakmában dolgozó személy, amelyben 25%-kal nagyobb a nemi egyensúlyhiány, mint a valamennyi gazdasági ágazatra jellemző átlagos egyensúlyhiány, és ezen személy az alulreprezentált nemi csoportba tartozik
- etnikai kisebbséghez tartozó személy, akinek szakmai, nyelvi képzésük vagy szakmai tapasztalata megerősítésére van szüksége ahhoz, hogy javuljon munkába állási esélye egy biztos munkahelyen

II. ATTITÚD FORMÁLÁS- ELFOGADÁS, BEFOGADÁS

- Attitűd formálás fogalma
- Elfogadás- befogadás fogalma, jelentése az érzékenyítés témakörében értelmezve.
- Elfogadás- befogadás készségek fejlesztése
- Diszkrimináció jelentése- típusai- saját élmény megosztása

ATTITÚD

„(fr.): eredetileg a => kísérleti pszichológiában cselekvésre való készenléti állapotot, beállítódást jelölt, ma már a szociálpszichológia egyik középponti fogalma, tartós beállítódást, értékelő viszonyulást jelent valamilyen tárgy, személy vagy gondolat irányában. Közvetlenül nem megfigyelhető, csak következtetni lehet rá a személy szóbeli, viselkedéses vagy nem verbális, érzelmi reakcióiból. Három összetevőből áll: az érzelmi összetevőből, amely az attitűdtárgy iránti érzelmi reakciót, a pozitív vagy negatív viszonyt fejezi ki, a gondolati (kognitív) összetevőből, amely az attitűdtárgyról rendelkezésre álló információkra, az azzal kapcsolatos hiedelmekre utal, és a viselkedéses összetevőből, amely az attitűdtárggyal kapcsolatos eljárás módokat tartalmazza. Az értékelő viszonyulást tartalmazó tartós beállítódások kiépítése elősegíti azt, hogy a helyzetekre gyorsan, kevés energiát felhasználva, biztonsággal reagáljon az egyén. Az attitűd fogalmának szociálpszich.-i jelentősége abban rejlik, hogy a társ.-ban élő ember számára igen fontos az, hogy mások hogyan viszonyulnak az adott kultúrában fontosnak tekintett dolgokhoz. Egy új kultúrába való beilleszkedés legfőbb nehézsége az, hogy az újonnan jött nem ismeri az ott elterjedt attitűdöket, és nem tudja értelmezni az ottani emberek szokásos reakcióit. Az attitűdök nagyobb része tehát nem pusztán egyéni viszonyulást foglal magába, hanem azt osztja egy kisebb vagy nagyobb csoport, egy kultúra vagy egy szubkultúra.”

Forrás: <http://www.kislexikon.hu/attitud3.html>

ELFOGADÁS, BEFOGADÁS

ELFOGADÁS

Tudatosítom, mi az, ami más: mi az enyémtől különböző értékrend, viselkedés, hozzáállás, cselekvés, társadalmi, családi, faji, vallási helyzet, és ennek milyen jelei vannak.

Nekem nem kell e szerint élnem, cselekednem, de tudatosan figyelek arra, hogy az eltérő attitűd ne befolyásolja a másikkal szembeni viselkedésemet

Kommunikációmban is figyelek arra, hogy az ne tükrözzön felsőbbstúdatot,

BEFOGADÁS

Tudatosítom, mi az, ami más: mi az enyémtől különböző értékrend, viselkedés, hozzáállás, cselekvés, társadalmi, családi, faji, vallási helyzet, és ennek milyen jelei vannak.

Igyekszem átvenni és a saját hétköznapijaimba beépíteni a megfigyelt viselkedést, a tudatosított értékrendet → interiorizálom a változást, a fejlődésem része a változás.

Kommunikációmban mint a saját értékrendemet szerepeltetem az átvett elemeket.

DISZKRIMINÁCIÓ

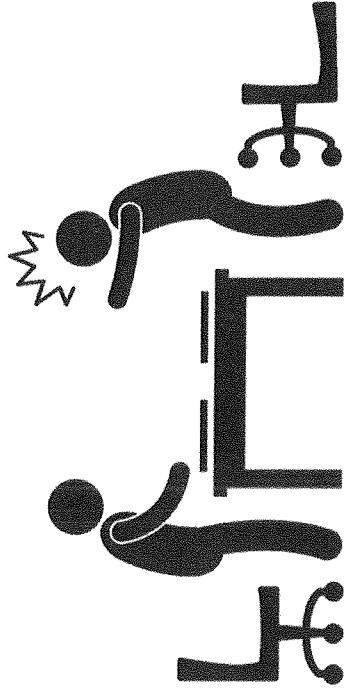
A diszkrimináció olyan bánásmód, mely egy egyén vagy egy csoport esélyegyenlőségét befolyásolja pozitívan vagy negatívan.

- Lehet tudatos vagy ösztönös
- Lehet **pozitív** (amikor valamilyen egyén vagy csoport valamilyen jellemzőjére tekintettel megkülönböztetésben részesítem, hogy ezzel a pozitív gesztussal biztosítsam a nem egyenlő esélyek kiegyenlítését) vagy **negatív** (amikor – jellemzően nem szándékosan – hátrányba kerül valaki valamilyen fizikai, szellemi, hovatartozásbeli, viselkedésbeli jellemzője miatt; a diszkrimináció ebben az esetben abban áll, hogy nem tesztek semmit az esélyek kiegyenlítése érdekében, és/vagy nem veszem figyelembe az eltérő adottságokat).
- Lehet nyílt vagy burkolt.

Példa: állásinterjún hátrányba kerül valaki, mert megváltozott munkaképességű, és nem rossz szándékkal ugyan, de nem őt választják, pedig a képességei és a munkakör lehetővé tennék a foglalkoztatását. Ilyenkor tudatlanságból, kényelemből, hozzá nem értésből nem választják a jelentkezőt. Ma már nagyon sok vállalatnál, munkaadónál figyelnek az esélyegyenlőségi szempontokra is.

III. A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ CSOPORTOK HATÉKONY KEZELÉSE

- Kommunikációs technikák hátrányos helyzetű személyekkel
- Foglalkoztatási nehézségek
- Beilleszkedést segítő technikák
- Konfliktuskezelés – probléma megoldásra való felkészítés

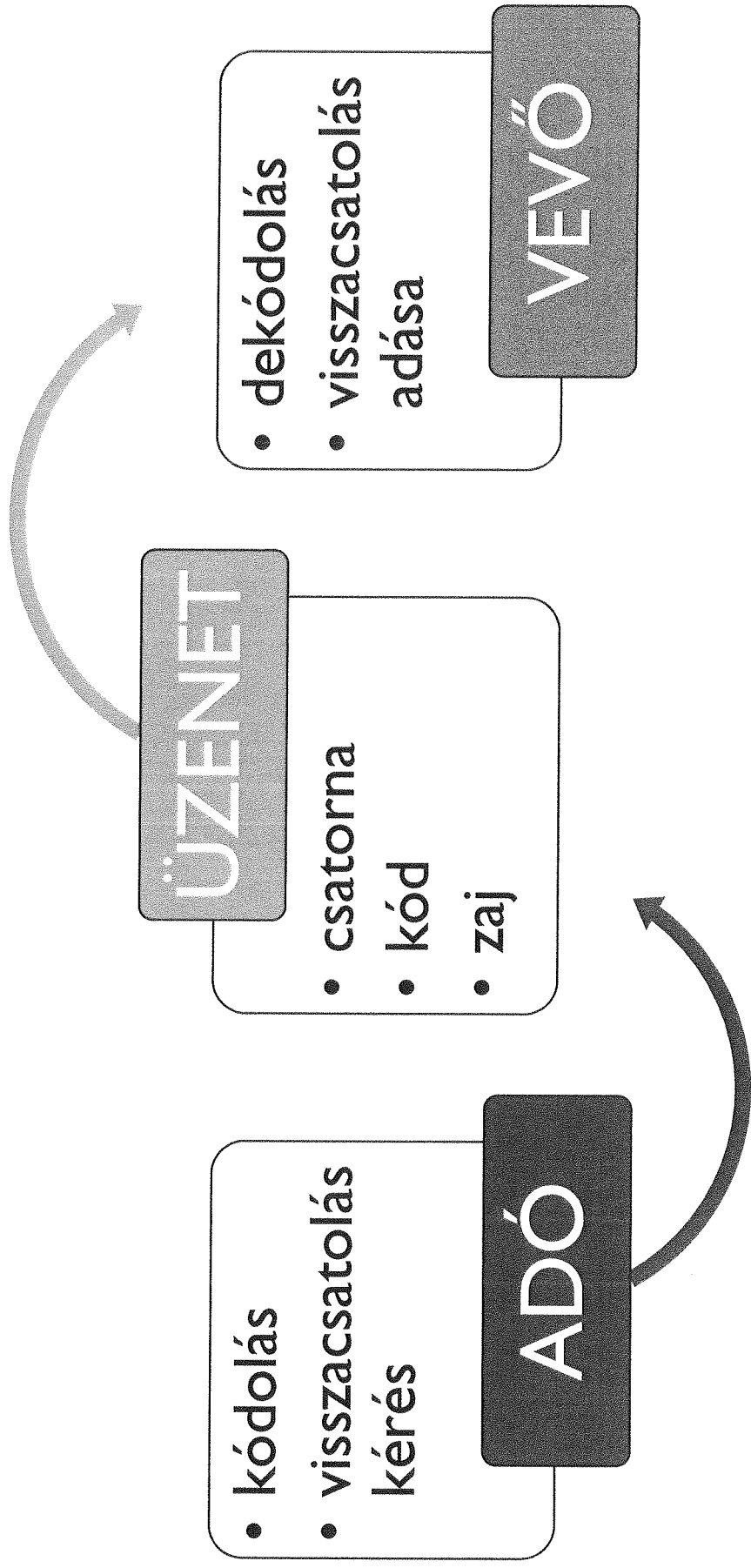

KOMMUNIKÁCIÓS TECHNIKÁK

- Az alábbi kommunikációs technikák működnek jól nem csak hátrányos helyzetűekkel, hanem szinte bárkivel:
  - ✓ aktív hallgatás
  - ✓ kérdezőtechnika (főként nyílt kérdések használata)
  - ✓ asszertív kommunikáció
  - ✓ erőszakmentes kommunikáció
  - ✓ én-közlések
  - ✓ visszajelzési technikák használata (pozitív megerősítés, PMI módszere, minőségparaméterek mentén történő visszajelzés)
  - ✓ érzések-igények-szükségletek kommunikációja
  - ✓ megoldásfókuszú beszélgetések

Jelen tananyagban és képzésben nincs elegendő idő mindegyik kifejtésére és gyakorlására, de egy későbbi kommunikációs képzés témája lehet a többi technika.

KOMMUNIKÁCIÓS MODELL

AKTÍV FIGYELEM MÓDSZERE

Mit jelent az aktív figyelem?

- Ránézek a másik félre, tartom a szemkontaktust, jelzem így is, hogy rá figyelek.
- Jelzem, ha értek / nem értek valamit verbálisan is, megerősítem ezzel a másikat, hogy még mindig figyelek, és nem csak hallgatom, hanem hallom is amit mond. (pl. „értem”, „valóban” stb).
- Kérdéseket teszek fel a beszélgetés releváns pontján.
- Visszakérdezek.
- Nem kezdek el arról beszélni, hogy nekem is van egy ilyen történetem / is voltak hasonló helyzetben.
- Nem kezdek el tanácsot adni, csak jelzem, hogy teljes figyelmemmel jelen vagyok.
- A testtartásom nyugodt, nem pakolászik / járkál / csinálok valami egészen mást IS közben.
- Biztosítom arról, hogy nem ítélekem fölöttem.
- Nem mondok értékítéletet tartalmazó mondatokat, indulatszavakat nem használok
- Bátorítom mind verbális, mind non-verbális eszközökkel a további közlésre.